

SLOVENSKI NAROD

Izšaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašljova ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODROŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

MASARYK O SODOBNIH PROBLEMIH

Kriza demokracije je kriza vodstva — Boljševiške nevarnosti za Evropo ni — Nemčija in Francija se morata sami sporazumeti

Praga, 5. oktobra. »Češko Slovo« priobčuje razgovor predsednika Masaryka z urednikom P. Berendom iz Scherlovih tiskarskih podjetij. Predsednik je ponovil svojo znano misel, da sedanja kriza ni gospodarskega, temveč moralnega in političnega značaja. Ljudem manjka medsebojno zaupanje, ki ga je izpodkopal svetovna vojna.

Na vprašanje, ali ne pade vsaj del krivde na krizo tudi na nesposobne politike, je predsednik odgovoril, da je imelo tudi to svoj vpliv. Američani, hazardisti in ljubitelji razni samozavanci, vse se je vrglo po vojni na politiko in gospodarstvo in ti ljudje so deloma še zdaj na krmilu. Stari preizkušeni možje pridejo bolj malo do besede, mladina pa še ni tako zrela, da bi mogla sama voditi družbo. Vprašanje vodstva je sploh problem našega časa. Demokracija pomeni svobodo, nikakor pa ne popolne enakosti. Obrabljena fraza, da si že po naravi nismo vsi enaki, mora biti v demokraciji državi pri izbiri političnih voditeljev posebno upoštevana, kajti sicer preti nevarnost, da se razmnože samozavci. Masaryk dvomi, ali so intelektualci vedno sposobni za vodstvo. Med njimi so mnogi, ki se bolj odliku-

jejo v kritiki in negaciji državnega življenja, nego v pozitivnem delu za skupnost.

Kar se tiče boljševizma, meni Masaryk, da v Rusiji ni komunizma, temveč državni kapitalizem. Boljševizem se razvija, in sicer v smeri gospodarskega individualizma. Evropa se ne bliža boljševiškim režimu. Fašizem smatra Masaryk za efemerni pojav naše prehodne dobe. Vse je v prehodu: politika, gospodarstvo, umetnost, znanost, in bilo bi napačno misliti, da čutimo samo neposredne posledice vojne. Naša prehodna doba je nadaljevanje francoske in drugih revolucij. Prehodna doba je prinesla po svetovni vojni tudi fašizem in boljševizem. Hitlerjev primer je nemški primer in Nemci bodo rešili ta problem pravilno.

Na vprašanje, kaj misli o vojni, je predsednik odgovoril, da ne misli niti tako, kakor militaristi, niti kakor pacifisti. Kot pameten človek si želi miru, ne vidi pa v vojni največjega zla za človeštvo. Vzgojne metode niso pravilne, cerkve nimajo vpliva. Če se prenovimo vzgojno, bo vojna redek pojav. Do izvestne dobe smatra konflikte za možne in obrambno vojno za moralno upravičeno.

Kar se tiče razorožitve meni, da to ni samo vojaška, temveč tudi gospodarska zadeva. Borba Nemčije za vojaško enakopravnost je razumljiva, toda to je stvar, ki se tiče vse Evrope, zlasti pa Francije. Nemčija in Francija morata to vprašanje urediti v medsebojnem prijateljskem sporazumu, ki je mogoč. Politični odnosi med Nemčijo in Češkoslovaško se morajo podrediti evropskim in povrh še splošno človeškim interesom.

Končno se je predsednik dotaknil še diktatorstva in se izjavil proti njemu. Mož, ki ne zna vladati parlamentarno, se ne obnese trajno niti kot diktator. Demokratično republiko smatra za najboljšo napredno in najboljše državno obliko. Na vprašanje, kaj bi storil kot diktator Evrope za zboljšanje evropskega položaja, je Masaryk odgovoril: »Zahvalil bi se, če bi mi hoteli naprtili tako nalogo in odgovornost. Če bi vam hotel zdajle obširno razložiti razne reformne poskuse takega imaginarnega diktatorja v Evropi, bi se vrnil v svoje profesorske čase. Toda zdaj nisem profesor, temveč predsednik, in moram zato platonsko razmotrivanja prepustiti profesorjem, ki še niso prišli iz vaje, kakor jaz.

Otvoritev

Gostilničarskega doma

Dom bodi živ spomenik stanovske solidarnosti, vztrajnosti in žilavosti našega gostilničarstva

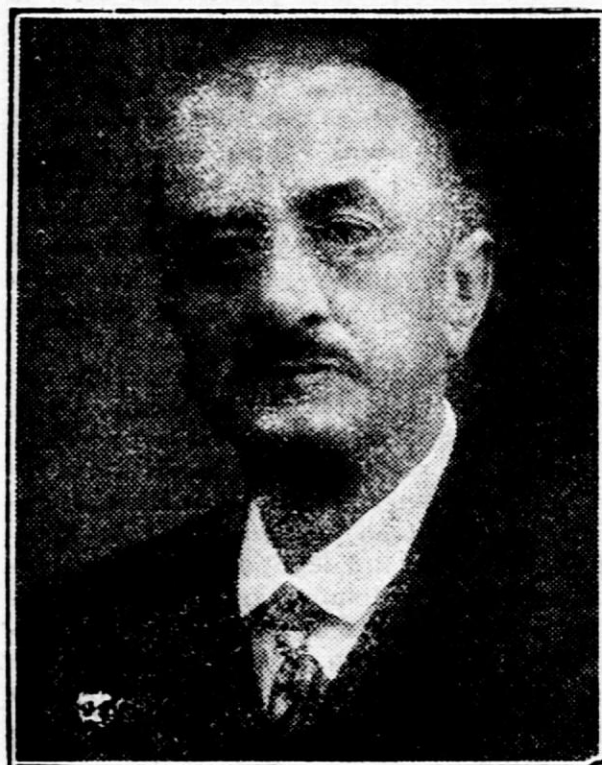
Ljubljana, 6. oktobra.

V prostorni in svetli učilnici pomorne Gostilničarskega doma na Privozu se je danes zbrala k otvoritvi doma in njega blagoslovitvi najodličnejša družba v dokaz, kako velik ugled in kako splošno spoštovanje uživa v vseh krogih naš ambiciozni in za napredek vneti gostilničar-

zlasti ministru za trgovino in industrijo g. Ivanu Mohoriču, banski upravi, mestni občini, zlasti še županu g. dr. Pucu, vsem članom združenega odbora in kuratorija, zlasti tovarišem Krapežu, Dachu in Fiali ter vsem podjetjem in posameznikom, ki so na katerikoli način pripomogli k tako lepemu uspehu. Zahvala gre tudi ing. arh. Šubicu za načrte in nadzorstvo nad gradbo ter stavbišču g. Zupanu za moštvo dograditev.

Svoj govor je zaključil g. predsednik z besedami: Gostilničarski dom naj ostane trajna priča nacionalne zavednosti našega gostilničarstva, naj bo živ spomenik njegove stanovske solidarnosti, vztrajnosti in žilavosti. Gostilničarski dom naj bo varno zavetišče našemu strokovnemu delu, ki naj se pod njegovim okriljem razvija uspešno in mirno in v prosih in korist vsemu narodu.

Ko se je poleg avplavz po govoru, je načelnik g. Kavčič naprosil bivšega poslanca župnika Barleta, naj sprosi blagoslova doma, na kar je župnik g. Barle v prekrasnem govoru povdarjal vzvišeni namen gostilničarskega stanu, ki mu je dan velik vpliv, da lahko ne samo telesno, temveč tudi duhovno zadosti zahtevam gostov, obenem pa s svojo inteligenco lahko nanjo močno vpliva ter jih vzgaja v ljubezni do kralja in države, — a tudi zastruplja. Mnogo dobrega lahko pričakujemo od tega uglednega stanu v blagor države in domovine, zato je pa doma posvečen vzgoji naraščajoč, v korist naroda in države.

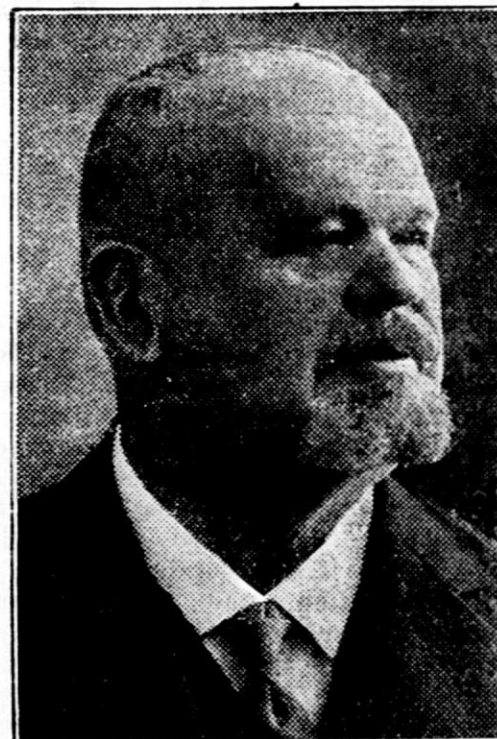

Predsednik Zveze GZ F. Kavčič

ski stan, ki na njegovih ramah sloni velik del odgovornosti za bodočnost naroda in njegovo blagostanje, saj je od njihovih rok in njihovih spretnosti odvisen naš tujski promet.

Zadržanega bana je zastopal načelnik g. dr. Leon Stare, Zvezo gostilničarskih zadrug so pa počastili tudi gg. divizijski general Bogoljub Ilić, župan dr. Dinko Puc, bivši poslanec župnik Barle, senator dr. Rožič, narodni poslanec in načelnik kamniške gostilničarske zadruge Anton Cerer, narodni poslanec R. Pustoslavšek, predsednik ZTOJ Jelencin, načelnik oddelka za trgovino in industrijo dr. Marn, predsednik zdravniške zbornice in mestni fizik dr. Rus, predsednik notarske zbornice dr. Kuhar, podnačelnik mariborske zveze gostilničarskih zadrug Valjak, predsednik zveze trgovskih gremijev in trgovskega doma Josip J. Kavčič, predsednik ljubljanskega trgovskega gremija Gregorc, starosta Jugoslovanske gasilske zveze Josip Turk, predsednik obrtnega društva občinski svetnik Rebek, zastopnik društva bančnih zavodov, ravatelj Gruden, direktor veleposla dr. Dular, podžupan Jarc, z občinskimi svetniki Petrom Šterkom, Dachsom i. dr., predsednik Mestne hranilnice mag. pharm. Rihard Sušnik, tajnika ZTOJ dr. Pless in dr. Pretnar, tajnik zveze gremijev trgovcev Šmuc, šef glavnega kolodvora Ludvik, direktor pošte Alojzij Gregorič, kot zastopnik hotelirjev predsednik hotela Union in direktor Banovinske hranilnice dr. Mirko Božič, tajnik gostilničarske zadruge Riči Mayr iz Kranja, najstarejši ljubljanski gostilničar Tenente, načelnik gostilničarske zadruge za ljubljansko okolico Sušteršič, zastopnika Hriške zadruge Štribar in Lajovic, direktor pivovarne Union Florjancič, zastopnik trgovskega društva Merkur Anton Agnola, bivši zvezin načelnik Pok, načelnik trboveljske zadruge Dolinšek, načelnik zadruge iz Zagorja Hrastelj, načelnik zadruge fotografov Hugo Hibšer, stavbišč Mikoslav Zupan, ki je zgradil krasno stavbo, zastopnik vodstva finančne kontrole, ravatelj gostilničarske šole Marolt z učiteljem Miakariem, Fialo in drugimi. Seveda so pa svedčanstvo prisostvovali tudi odborniki zveze gg. Fran Krapež, Roth, Tonejc, Zupančič, Černe, Bončar, Skufli, Majcen i. dr.

Po pozdravi odličnih gostov in prečitani udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju in pozdravih brzojavk ministrom g. Ivanu Mohoriču, dr. Albertu Kramarju in Ivanu Pucju, je imel predsednik daljši govor, ki je v njem kratko posegel v zgodovino dela za Gostilničarski dom in gostilničarsko šolo. Kako je prišlo do zgraditve Gostilničarskega doma in ustanovitve gostilničarske šole, smo poročali že včeraj. Predsednik se je toplo zahvalil vsem, ki so pripomogli do zgradbe toli začetne in potrebne šole. Zahvalil se je

Podpredsednik Zveze GZ F. Krapež

Po teh lepih besedah in blagoslovu vseh prostorov so se gostje vpišali v spominsko knjigo, nato pa odšli v zgornje prostore, kjer jim je zveza pripravila bogato zakusko, ki jo je aranziral preizkušeni podpredsednik Zveze g. Krapež v največje zadovoljstvo in pohvalo vseh gostov. Pri animiranem pokušanju dobrot je bilo izrečenih mnogo zdravic in čestitk gostilničarskemu stanu. Komaj so se gostje pričeli razhajati, so že pričeli prihajati tudi drugi ljubljanski gostilničarji na občini zbor ljubljanske gostilničarske zadruge, ki se prične ob 15.

Umor po dogovoru z žrtvijo
Budimpešta, 5. okt. a. Najvišje sodišče je kot prizivna instanca danes proglasilo razsodbo v procesu proti tapetniškemu pomočniku Fischerju, ki je v Kečkemetu s kladivom ubil trgovca Steinherza na njegovo lastno prošnjo. Fischer, ki je bil od prvega sodišča obsojen na štiri leta prisilnega dela, je bil sedaj obsojen na najvišjega sodišča na šest let prisilnega dela.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2309.57—2320.93, Berlin 1363.47—1377.27, Bruselj 7797.74 do 801.68, Curih 1108.35—1113.85, London 198.23 do 199.88, NewYork 5726.31—5754.57, Pariz 225.28—226.40, Praga 170.12—170.93, Trst 294.35—296.75.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Pariz 20.32 in pet osmink, London 17.91 in pol, NewYork 518 in pet osmink, Bruselj 71.97 in pol, Milan 26.60, Madrid 42.37 in pol, Amsterdam 206.37 in pol, Berlin 123.20, Sofija 3.73, Praga 15.10, Varšava 58.10, Bukarešta 3.07.

Pristopajte k Vodnikovim družbi

Afera s francosko „Aero postale“

S ponarejenimi listinami so skušali kompromitirati šefa francoskega civilnega letalstva. — Ponarejevalci so aretirani

Pariz, 6. oktobra. AA. Pariški listi so že pred nekaj dnevi začeli pisati o neki skrivnostni aferi, pri kateri naj bi bil kompromitiran ravnatelj civilnega letalstva v letalskem ministrstvu Somier in ravnatelj neke tovarne za gradnjo letal. Pojavilo se je namreč neki dokumenti, ki kažejo, da sta Somier in omenjeni ravnatelj vršila razne zlorabe ter da sta na primer dobila od nemške »Lufthanse« več njenih delnic.

O aferi se je pričelo govoriti že v avgustu, pozneje pa so glasovi o njej utihnili, ker je bila uvedena preiskava, da ugotovi točnost dokumentov, ki so bili videti sumljivi. Zdaj pa je prišlo na dan, da so omenjeni dokumenti potrjeni in da omenjeni visoki osebnosti francoskega letalstva prav za prav obtožuje predsednik znane letalske družbe »Aeropostale«, Andre Bouillou-Lafond.

Preiskava je do zdaj dognala, da so dokumenti ponarejeni. Preiskovalni sodnik je snoči dolgo zasliševal Bouillou-Lafonda in

zahteval od njega, da mu prizna, od kod ima te dokumente. Bouillou-Lafond je napovedal priznal, da je večino njih kupil za 50.000 frankov od Sergeant-Licosa, ki se s pravim imenom imenuje Lucien Colin in je po poklicu publicist. Colin se je že pred nekaj leti moral zagovarjati zaradi falzificiranja listin.

Policija je Colina aretirala, za njim pa še Jeana Liberhaca, brata pokojnega senatorja Liberhaca, ki je prav tako udeležen pri dobavljanju lažnih dokumentov Bouillou-Lafond. Toda Liberhac trdi, da je dokumente dobil od neke druge osebe, katere imena pa noče izdati. Preiskava se nadaljuje.

Letalski minister Painlevé, ki se je med tem vrnil s »vojega potovanja« v Prago, je zahteval vpogled v vse akte in dokumente o tej aferi in pričakuje, da bo prav v kratkem izdan uradni komuniké o aferi. Glede »Aeropostale« trdijo, da vobče ni vpleten v to afero, nego gre izključno samo za osebo afero Bouillou-Lafonda.

Grška vojaška liga se je razšla

Ker so rojalisti priznali republiko in je s tem vprašanje državne ureditve rešeno, se je vojaška liga prostovoljno razšla

Atene, 6. oktobra. AA. Atenska agencija poroča: General Otonajos, v katerem splošno vidijo šefa vojaške lige, je izdal proglas vsem grškim garnizijam. General med drugim pravi:

Po poslanici predsednika republike grškemu narodu, v kateri je objavljeno popolno priznanje republike s strani narodne stranke, je vrhovni odbor vojaške lige mnenja, da ni več razlogov, zaradi katerih se je ustanovila vojaška liga. V skladu s tem vrhovni odbor podaja ostavko na vodstvo vojaške lige in priporoča, da se vo-

jaška liga v interesu grške vojske in grške države brez odloga razpusti ter poziva vse svoje člane, da smatrajo, da so vse obveze do lige s tem prenehale. Vrhovni odbor se zahvaljuje vsem članom lige za disciplino, ki so jo pokazali in za to, da so s svojim neoporečnim zadržanjem pripomogli k ureditvi režimskega vprašanja. Ki ga grški narod danes proslavlja. Po tej okoliščini generala Otonajosa se sme reči, da je vojaška liga na Grškem dejansko razpuščena.

razvija prav ekscentrično volilno propagando. Na Mississippiju križari posebna ladja s cirkusom, ki daje po njegovem nalogu brezplačne predstave. V Ohiju pa je Thompson priredil obhod v rabin oblečenih ljudi, ki so s tem izzivali nasprotnega židovskega kandidata demokratske stranke.

Stave so sedaj 2:1 za demokratskega kandidata Roosevelta.

Moratorij za madžarske kmete
Budimpešta, 5. oktobra g. Termin za moratorij madžarskih malih poljedelcev poteče 31. oktobra. Kakor javljajo listi, se vršijo med finančnim ministrstvom in madžarskimi finančnimi zavodi pogajanja, da bi se moratorij podaljšal za pol leta.

Vojna z vstaši v Siriji
Beyruth, 5. oktobra AA. Oddelek vstašev je napadel vojaško obmejno postojanko v Abukemalu. Več vojakov je bilo ranjenih, en oficir pa ubit. Napadalcii so iz beduinskega plemena, ki prebiva na spornem ozemlju pod francoskim protektoratom.

Potres v Rusiji

Moskva, 6. oktobra. AA. Davi ob 7. so čutili v Samarkandu in Taškentu hud potres. Središče potresnega gibanja je bilo v gorah Tadžikistana. V Taškentu je mnogo hiš razpokalo.

Važne reforme v angleški mornarici

London, 3. okt. 5. Pomorski sodruknik londonskega lista »Daily Telegraph« poroča, da pripravlja angleška vlada velike izpremembe v dosedanjim razmestitvi britanskega vojnega brodogoja. Po pripravljenih načrtih bodo združili linjske ladje domačega in sredozemskega brodogoja in jih zbrali v domačih vodih. Sredozemsko vojni brodogoje bodo v bodoče sestavljale le križarke, rušilci, podmornice in nekaj letalskih ladij. Britanski admirali so zavzeli stališče, da je treba znižati tonažo vseh ladij in da je treba posvečati večjo skrb njihovi sposobnosti za borbo. Na to reformo so pristali tudi že dominijoni, predvsem Kanada, Avstralija in Nova Zelandija, ki so se sporazumele o tem z londonsko vlado na konferenci v Ottawi.

O vzrokih teh izprememb pravi članek londonskega lista, da je bilo angleško brodogoje doslej organizirano še vedno po načelih, kakršna so bila v veljavi pred vojno. Takrat so bili prepričani, da so pomorske sile še stabilizirane, v poslednjem času pa se je pokazalo, da je postajala britanska mornarica vedno manjša sorazmerju z vojnimi brodogoji drugih držav. Na drugi strani so se pred 10 leti skrbeli v prvi vrsti za britansko pozicijo na Tihem oceanu, danes pa je postalo znova pereče vprašanje obrambe angleške obale.

Hoover proti črtanju vojnih dolgov

Washington, 5. oktobra. AA. Predsednik republike Hoover je imel v Des Moinesu v državi Iowa političen govor, v katerem se je odločno izrekel zoper črtanje dolgov. Povračilo dolgov, je naglašal, bi hotel porabiti za razširitev ameriškega trga v inozemstvu. Protekcionistične carine pomenijo zaščito ameriškega kmetištva, carine pa ho Amerika posplošila, kadar bo to potrebno. Dalje je predsednik Hoover apeliral na farmarje, naj pomagajo pobiti gospodarsko depresijo. Zelo ostro je nastopil proti teorijam guvernerja Roosevelta, s čimer je prekinil nemo bitko, ki jo je vodila državna uprava, da reši dolar.

Komunistično rovarjenje v Bolgariji

Pariz, 5. oktobra AA. Iz Sofije poročajo: V neki vasi blizu Plovdiva so namerali komunisti proglasiti sovjetsko republiko. Napadli so oblasti in kmete, ki so se hoteli upreti njihovi nameri, ter je morala oblast poklicati policijo iz Plovdiva, da je pokret udusila.

Katastrofe na morju

Stockholm, 3. oktobra AA. Včerajšnji viharji, ki so divjali v finskih zalivu, so zajeli švedski parnik »Starte«, finski parnik »Elsie« in grško ladjo »Georgios« v bližini Valgrundskega otočja. Posadki »Starte« in finskega parnika »Elsie« so rešili, grški parnik pa je pomeje nehal dati brezskrbna znamenja in sodijo, da se njegova posadka nahaja v veliki nevarnosti.

Besedo imajo naši čitatelji

Zopet naš radio

Takole smo se zopet pririli skozi vroče poletje v hladno deževno jesen. Naša vesela kuckavica zopet kuka vseboj sročna in zadovoljna, ker se je otrešla teh vrazjih pasjih dni, ko se je toliko mučila, pa le ni mogla razveseliti svojih slušateljev s programom, ki je bil tudi res kar dober za vroče pasje dneve. Pa, pustimo to, saj je za nami in hladna jesen je že tu... samo, kakšen program nam prinaša?

Tako smo že čuli v začetku sezije nekaj lepših prenosov iz gledališč v Pragi, Beogradu in v Dunaju. Vse lepo in prav hvaležno smo uprli na takih prenosih. Le eno bi lepo prosili in to gospoda napovedovalca, da bi nas v prihodnje zvezal z oddajno postajo malo prej in ne da, ali pademo kar že po zakasnitvi v opero, ali pa vmes, ko je že go. napovedovalec zdavnaj začel govoriti in razlagati besedilo in zasledbo. To se nam je zgodilo vse trikrat; naj bi si v bodoče napovedovalec rajz prekrbel vsebino ter zasledbo dotične opere, pa jo vedal pred prenosom. Tako bomo vsaj enkrat gotovo čuli.

Pa še nekaj drugega bi želeli. V Pragi smo opazili, kako razlaga g. spiker vsebino opere precej podrobno tik pred dejanjem, (ne vse skupaj) in to v zvezi z glavnimi glasbenimi motivi, ki jih spremlja na klavirju, kar s tem res bolj pripravi slušalca, ki le čuje — na opero.

Ali ne bi bilo uместno uvesti tudi ta način pripovedovanja vsebine pri naših vzporednih? Poskusite, prosimo, in hvaležni vam bomo za to novo pridobitev vsi radio-poslušalci in tudi vsi.

Radio-naročnik.

Ponižno prosimo

se je glasil naslov članka pod to rubriko in s podpisom »Spectator« v Vašem cenju, listu z dne 30. sept., kjer je pisec gotovo prosil naslovnik s polno pravico in z nado na upoštevanje te prošnje.

Jaz sam nisem v Ljubljani, ter bi na to »ponižno« prošnjo gotovo ne reagiral, če bi v tem članku ne bilo prošnje tudi javnim knjižnicam. Ne oporekam utemeljenosti tudi te prošnje in prikljam, da bi se ta »Drang« res dal že davno obrniti. Vendar pa v tem pogledu Ljubljana gotovo ni na najslabšem mestu. Je Zagreb je v tem veliko slabši, ter je slovenska knjiga redkost. Če pa pogledamo v srbski del naše preljube domovine, ne dobimo niti v knjiznicah, še manj pa v trafikah kjer so na prodaj razni časopisi in knjige med njimi nobene slovenske knjige ali časopisa. Po vseh mestih v srbskem delu naše države dobite ogromno izbiro vseh časopisov in revij — toda ne mislite, da je med njimi le en časopis ali revija slovenska — ne, toda nemških in madžarskih ogromno, tako da imate vtis, da ste najmanj v mednarodnem mestu, nikakor pa ne v jugoslovenskem.

V Nj prihajata menda po dva »zvođa« »Jutra« in »Slovenec« jih lahko kupi kdor stanečno va, kje se dobe. Potnik Slovenec bi zamenjal nekaj listov in če s črtico ni preveč domač, mora posegati po hrvatskih ali celo nemških listih, ki jih je največ. V Beogradu je vedno mnogo Slovencev, ali stalno ali potujočih, pa ima za slovenske časopise menda nekaj monopol eno edino založništvo, ki pa ne rešira, da bi se s časopisi preskrbelo po potrebi Beograda ter se tudi dobi, če obletas vse kioske, le nekaj izvodov »Jutra« in »Slovenec«. Če ne prideš baš pravi čas, in če ne veš, kdo te časopise prodaja se zaman trudiš, da boš v Beogradu dobil le količjak slovenskega tiska. Knjige pa absolutno slovenske ne dobiš ne tu ne tam. Nasprotno pa kakor v vseh srbskih mestih tudi v Beogradu cele skladovnice nemških in madžarskih, ter vseh drugih narodnostnih listov in knjig.

Kolkor sem videl se pa v tem pogledu Ljubljana postavi, kjer se lahko dobe večji del vsi glavni srbski oz. zagrebški listi, ter tudi razne brošure. Ljubljana bi pač lahko v tem pogledu še vedno služila za vzor vsem izven slovenskim mestom, posebno pa Beogradu, ki je v tem pogledu na prvem mestu.

F. B.

Na naši poti ...

V Ljubljani izhaja list, ki je predvsem strogo narodnostno in se bori za naše pravice. Cilj je vsakokrat res lep in idealen, le včasih malo izvirno. V zadnji številki so namreč ugotovili, da so se naši domovinski šole po njihovem zgledu prebudili iz dolgotrajne dramevice in jim pričeli slediti v borbi zoper nemškutarjenje. To ni le omalovaževanje naših javnih glasil, temveč je tudi očitak vsej javnosti, da je doslej bila v narodnostnem pogledu povsem indiferentna in celo še več — da je bila skoro negatska. Lahko bi našel cele serije člankov v vseh naših dnevnih, še zlasti v »Sl. Nar.« in »Jutru«, ki so izšli mnogo prej, negoli je ta list sploh začel izhajati in v katerih je bilo strogo obsojano nemškutarjenje, vendar pa bi to bilo preobirno in navajam le zadnji članek pred 10. septembrom, ko je ta list ugledal luč sveta, a to je članek v »Slov. Narod« 22. avgusta t. l. To se mora izrečno poudariti, da ne bi bila javnost z onim člankom v tem novem listu napačno obveščena in ne bi dobila dojma, da so vsi ostali časopisi bili v tem pogledu indiferentni in molčali, ter s molkom, po pregovoru, odobraval nemškutarjenje. Ta očitak je nezastuden, ker ne odgovarja dejstvu.

V članku pod gornjim naslovom dalje ta novi list ironizira protinemški članek v »Slov. Narod« v zvezi z reklamo za 100% nemški tonfilm, objavljen v isti številki.

Dosedaj, žalibog, nimamo še niti 5% jugoslovenskega tonfilma, pa moramo segeti po tujih. Sicer pa je film popolnoma internacionalna stvar, kakor recimo glasbeni pouk. Mar je kje kdo, ki bi nasprotoval prodvanju opere nemškega skladatelja? In mar naša narodna zavest zahteva, da pri pouku, recimo, na konservatoriju, odklanjamo šolo nemških muzikov? Mar naj ukinemo v šoli nemški pouk? In kaj še vse? Le vse, kar je prav in uместno, naj bo! Schnok-schnopperlein s svojim dlakocepstvom ne sme biti vzor.

List dvomi, da je »prebujenje« javnosti in časopisja iskreno, kar se malo jasneje pravi, da je laž, dovolj naj nam pa, da tudi mi dvomimo, da bo njegov cilj (?) dosežen, če bodo opazovali le take malenkosti, ki jih je res nemogoče odstraniti, ker ni nadomestila in v tej protinemški borbi sploh ne smejo priti v obzir, večje stvari pa puščajo nedotaknjene. Slovenci smo že itak mnogo preveč malenkostni. Vsekakor se naši časopisi in javnost zavedajo zlih

posledic nemškutarjenja, pa zato to tudi obsojajo, kar so že vsi dokazali prej, predem je ta list osnovan in so zato njegovi izjavi očitki neumestni, ker hodi on po naši, od omalade, že davno zahtevani poti.

V bodoče odklanjamo take žaljive članke, še zlasti v takem tonu in prosimo uredništvo dotičnega lista, da nam drugič priznava s takimi neupravičenimi besedami, ki javnosti resnico prikazujejo v neresnični luči. Nadaljnji polemiki o tem pa se v naprej otrekamo.

Star članek proti nemškutarjenju v imenu mnogih.

— Prošnja železniški direktorji. Direktorji državnih železnic naprošamo, da uvede na vlakih zopet oddelke za nekadišce. Tablice na vagonih so sicer pritrjene v kupejih pa se kadri po mili volji. Sprevidniki nikoli sami ne opozare potnikov, ki kade v kupeju za nekadišce. Ako sopotnik protestira je navadno surovo zavržen! Ako je v kupeju en potnik in kadri misle da itak ni nikomur v nadlego, ker je sam, naj se mu tudi prepove kajenje. Oddelke za nekadišce naj bo prost vsakega tobačnega dima, ker nešteto je potnikov, ki ne prenese tega dima. Na vlakih naj bo vidno, kateri oddelke je za nekadišce, da po ne bo po nepotrebnem begal iz voza v voz. Potniki.

Naši rojaki v Ameriki

Slovenec ubit v borbi s policaji. - Strašna rodbinska tragedija. - Novi grobovi

61letni Geo Kuhar iz Clevelanda je bil vedno preprijatljiv. V soboto, 17. septembra, se je doma zopet spri z ženo, v divji jezi je snel s stene puško, pomeril na ženo in otroke ter jim zagrozil, da bo vse postal. V paničnem strahu so žena in dva sina zbežali iz hiše, Kuhar s puško v roki pa za njimi. Na cesti je zagledal stražnika in jo naglo ubral nazaj v hišo. Policija ga je hotela razorožiti in ga je pozvala, naj ji izroči puško. Kuhar se je pa uprl, zabarikal se je in začel divje streljati. Ranil je tri stražnike, končno ga je pa krogla iz samokresa zadela v glavo in je bil takoj mrtev.

Dva dni pozneje se je v Clevelandu odigrala druga večja tragedija. Mladi Anton Bučan, ki je živel ločeno od svoje žene, je zadnje čase zopet začel zabijati k nji. Ko se je omenjenega večera franciška Bučanova, ki je bila po poklicu gledališka igralka in je slovela kot lepota, vračala z obiska pri znanih domov, jo je na cesti počakal Bučan in petkrat ustrelil na njo. Zadel jo je v trebuh in jo smrtno ogroženo ranil. Ena krogla je opazila tudi 11letnega Henrika Krajowskega, ki je stal v bližini. Po zločinu je Bučan brez sledu »zginil«. Oblasti domnevajo, da si je končal življenje.

V Pueblu, država Colorado, je umrla Franciška Drenel, mati 9 otrok. Pokojna je bila stara 50 let, doma je bila iz senjarske fere. V Ameriki je živela 30 let. — V Calumetu, država Michigan, je umrl eda najstarejši slovenskih naseljencev Josip Režek. Pokojni je bil rojen v Bojanji vasi na Belokranjskem in je prišel v Ameriko pred 46 leti. Star je bil 63 let, zapustil je ženo

in sina. — V Amheeku pri Calumetu je umrla Katarina Pintar. V Ameriki je bivala 30 let, zapustila je 3 sinove in 3 hčerke. — V La Salle, država Illinois, je umrl na poslednjah operacijah slepiča France Blatnik. Pokojni je bil star 28 let, rojen je bil v Rockvillu. V istem kraju je umrl tudi Matija Urbanija, star 65 let, doma iz Kanad pri Vabah, okraj Litija. V Ameriki je bival 30 let, zapustil je ženo in sina. — V Chicagu je umrla Terezija Tomec, ki je bila med prvimi tamošnjimi naseljenici. — 13. septembra je v Milwaukee preminil 63letni Matija Veber. Pokojni je bil doma iz Radmirja v Savinjski dolini, v Ameriki je živel 30 let. Zapustil je ženo in hčerko. — 19. septembra sta v istem kraju umrla 25letni Emil Kušljan ter Terezija Prosen, stara 39 let. Pokojna je zapustila moža in sina. Doma je bila iz Obrov na Primorskem.

Poročali smo že o katastrofi, ki je na Mali smaren uničila naselbino Hyland Boy pri rudnikih Bingham Canyon. Ogromen požar je uničil okrog 100 domov z vsem imetjem vred. Večina pogorelec, ki so Slovenci in Hrvati, si je rešila samo golo življenje. Najbolj sta prizadeta France in Ivana Kaseck, ki jima je poslopje pogorelo do tal, veliko škodo pa imata Daniel in Roza Skala, ki jima je zgorela moderna čevljarska delavnica z vsemi stroji vred. Prodajalci pohištva Janezu Strehcu je ognj uničil vso zalogo, vredno 24.000 dolarjev. Pogorelci so tem huje prizadeti, ker nihče ni bil zavarovan. Vsega skupaj je bilo pri katastrofi gmotno prizadetih 300 ljudi, 37 jih je pa moralo v bolnico, ker so bili prgašenju ranjeni in opečeni.

Zadovoljiva sezona v Rogaški Slatini

Rogaška Slatina, 5. oktobra.

Rogaška Slatina je imela v letošnji sezoni 6003 goste, od teh iz naše države 5185, iz inozemstva pa 818. Iz Ljubljane jih je bilo 398, iz drugih krajev Slovenije 587, iz Zagreba 1361, iz drugih krajev Hrvatske 1030, iz Beograda 836, iz drugih krajev Srbije 137, iz Dalmacije 197, iz Bosne in Hercegovine 218, iz Vojvodine 421. Od inozemstva je bila najmočnejše zastopana Madžarska, ki je dala 382 gostov, iz Avstrije jih je bilo 256, iz Italije 53, iz Grčije 38, iz Češkoslovaške 36 itd. Po poklicih je bilo največ trgovcev in sicer 814, uradnikov je bilo 691, učiteljev 207, ravnateljev 182, posestnikov 171, obrtnikov 163, inženjerjev 162 itd. V Rogaški Slatini pa rada zahaja tudi visoka gospoda, saj najdemo v statističnem izkazu tudi 2 ministra, 19 generalov in admirarov, 4 bane in podbane in 3 škofe.

Prenočin je bilo do konca sezone v zdraviliških hotelih 59.125, v zasebnih hotelih, vilah itd. pa 20.634, skupno torej 79.659. V primeri z lanskim letom je bila letošnja sezona v Rogaški Slatini nekoliko slabša. Gostov je bilo 818 manj, kar znaša 11,9%. Prenočin je bilo manj 2,25%. Če pa pomislimo, da je obubožanje pretežno večine ljudi vedno večje in da je turistični promet letos v splošnem občutno nazadovaval, je lahko Rogaška Slatina s svojo letošnjo sezono še zelo zadovoljna.

Družina

Ljubljana, 6. oktobra.

V torko so sodili malo zanemarjenega moža z dežele. Delavec, invalid in že kaznovan, torej ni nenavadnega, poslušalci so pa nastavili ušesa, ko je predsednik prečital, da je obtoženec ločen. Ne sicer sodno, ampak kar tako po domače, da ni več doma, temveč stanuje pri neki vdovi.

Obtožnica mu očita, da je po polnoči prišel pod okno žene, jo zmerjal s psovskimi, ki so ob takih prilikah pri vseh kulturnih narodih v navadi, lučal kamenje, kakor večkrat prej in tudi pozneje i. t. d.

Pet minut po navedenem dogodku se je ženi zdelo, kakor bi nekdo v dvoranici prižgal cigareto, pa je bilo vedno bolj svetlo in je poklicala sina in hišnega gospodarja, da so ogonji v dvoranici pogasili.

Gospodarju se je zdelo, da je dišalo po petroleju. Toraj požig.

Mož se je zagovarjal, da ni smisel, če,

bajčom kot gostom. Vsa ostala zasedba kakor običajno. Za sobotno Floramye voljajo znižane operne cene.

Za prihodnji teden pripravljata opera vzporedno Prokofjevo opere »Zajubljen v tri oranje«. To delo je doseglo pred letimi leti na našem odru izredno velik uspeh. Dlje se pripravljata premijera izvirne opere »Erika«, ki jo je napisal g. Simončić, ugledil pa g. Gregorc. Oba avtorja sta člana našega gledališča.

Pravniški kongres

Jutri bo v Dubrovniku svečano otvorjen letošnji pravniški kongres, ki vlada zanj veliki zanimanje. Prijavilo se je nad 1000 udeležencev. Mnogo bo pa tudi takih, ki se niso prijavili, temveč so si kar sami preskrbeli sobe. Danes sta prispele v Dubrovnik glavni skupini udeležencev, ena preko Splita s parnikom kralj Aleksander, druga pa preko Sarajeva s posebnim vlakom. Goste so sprejeli člani pripravljalnega odbora z godbo.

Zanimanje za letošnji pravniški kongres je bilo kot rečeno izredno veliko, kar nam pove že število prijavljenih. Tudi slovenski pravniški se v polni meri zavedajo pomena pravniškega kongresa in se ga udeležijo v zelo lepem številu. Iz Slovenije se je prijavilo 106 udeležencev, nekaj jih je zaradi izredno slabega vremena odpadlo, vendar bo pa znašala udeležba iz Slovenije blizu 100, kar je pač najboljši dokaz, kako visoko je razvit med našimi pravniki misel za napredek države in družbe tudi na pravnem polju.

Iz Slovenije so se prijavili med drugimi viš. drž. tožilec dr. M. Grasselli, predsednik advokatske zbornice dr. J. Zirovnik, vseučiliški profesor dr. M. Dolenc, državni tožilec dr. R. Ogoreutz, vseučiliški prof. dr. Ljudevit Böhm, apelacijski sodnik dr. R. Sajovic, delegat pri Društvu narodov dr. J. Wilfan, mnogi naši odvetniki, sodniki in sodni pripravniki. Mnogi so odpotovali na kongres s soprogami.

Goethe v filmu

(Premiera naslednjega ZKD filma.)

Jutri bo predvajala ZKD v prostorih Elitnega kina Matice krassen film, ki so ga napravili v Berlinu v spomin stoletnice smrti enega največjih pesnikov in genijev preteklega stoletja, pesnika Woltganga Goetheja.

Izredno težko je bilo predočiti fenomenalno veličino Goethejevega genija — danes, 100 let kasneje, človeštvu naše povsem drugačne dobe. Ni bilo lahko predočiti povsem ne filmsko snov, Goethejevo duševnost in veličino, na poljuden in filmsko nazoren način ljudem v kinematografu. In vendar je Ufa težko nalogo ponazoritve pisateljevega bitja glede na tedanje dobo rešila izvrstno.

Iz dveh delov sestoji ta film, iz kratke biografije, katero nam opisuje na podlagi lepših slik znameniti igralec Theodor Loos kot pomenukovelec, in iz povrsnega vpogleda v važnejša pisateljeva dela. V prvem delu filma prepotujemo vse postaje pisateljevega življenja: Frankfurt, Strassburg, Sesenheim, Weimar, Italija itd., vidimo in sročamo najvažnejše ženske, ki so imele svoj vpliv na pisatelja. Vse to nam predočuje film v fini in dostojni obliki.

Pred Goethejevim filmom pa sta na sporedu še dva kratka kolorirana kulturna filma iz kraljevitve živalstva. Predstave se bodo vršile v petek in soboto obahrat ob 14.30, v nedeljo pa ob 11. dop.

Krasen in izredno poučen film priporočamo najširšim krogom, prav posebno pa mladini in dijaštvu.

HARRY PIEL

pride kot

ČLOVEK Z NEBA

VELESENZACIJA!

Iz Kranja

— Nogomet. V Kranju je bila pretekla nedelja zelo živahna in je skoro sličila sportnemu dnevu. Ob 13. uri je bila hazenska tekma Korotanove družine in družine jesijskega Bratstva. V lepi in dokaj živahni igri so izvajevalci Kranjčanke svojo prvo zmago z 2:3. Sledila je nogometna tekma Korotan rez. : Helas - Ljubljana, ki je povsem pravilno ostala neodločena 2:2. V glavni tekmi sta se srečala predstavnik Korotanskega Korotana in Bratstvo z Jesevic v prijateljski tekmi. Odigrala sta povprečno dobro in zelo postrvalno tekmo, v kateri pa Bratstvo ni vztrajalo in je stopilo v obrambo, ko je začutilo premoč, s čimer se pa seveda ne da zmagati. Ko pa je v drugem polčasu odpovedala se obramba, je vse delo padlo na izbornega vratarja, ki je rešil množico večje poraza. Veliko premoč domačinov kaže posebno razlika v kotih 16:3 za Korotan. Obupno se braneče moštvo je izgubilo končno še voljo in razsodnost, pričel ugovarjati sodnikom odločitvam ter radi priznanja neregularnega gola, ki je padel iz nepregledne gmeče pred vrati, celo predčasno zapustilo igrišče, kar je s sportnega stališča vedno neopravičljivo. Tako je ostalo pri rezultatu 1:3, ki bi sicer bil še enkrat večji. Za prihodnje dve nedelji je v Kranju že zagotovljeno gostovanje prvorazrednih ljubljanskih moštev z običajnimi predtekmami.

— Izlet v Zagreb. Motociklistični klub Litija, sekcija Kranj, priredi v nedeljo z avtobusom izlet v Zagreb, kjer se vrše mednarodne motociklistične dirke. Vabljeni so vsi člani in prijatelji sporta. Odhod v nedeljo jutraj ob 4. uri izpred hotela Stara pošta. Prijave sprejema klubov tajnik g. Ivan Rekar v svoji trgovini. Cena tja in nazaj 120 Din.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 6. oktobra katoličani: Brunon, Brunoslav, pravoslavni 23. septembra.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matice: Prodana nevesta.

Kino Ideal: Omahljivost.

Kino Dvor: Obrt gospe Lenov.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Trnkoczy, Mestni trg 4 in Ramor, Miklošičeva cesta 20.

Iz Celja

—c Moški zbor celjske »Svobode« priredi te dni tri koncerte: prvega v soboto 8. t. m. ob 20. v mestnem parku v Celju, drugega v nedeljo 9. t. m. ob 20.30 v Roblekovih dvorani v Žalcu, tretjega pa v sredo 12. t. m. zvečer v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani ob priliki otvoritve prosvetnih večerov. Ljubljanski koncert bomo čuli tudi v radiu. Zbor, ki je sedaj v zelo dobri formi, bo izvajal na vseh treh koncertih poleg umetnih skladb tudi jugoslovenske in ruske narodne pesmi. Čisti dobiček celjskega in žalskega koncerta je namenjen brezposelnim.

—c Pri Celjski koči bo v nedeljo 9. t. m. trgatve, ki jo priredi Savinjska podružnica SPD. Gorožnja je baje toliko, da ne bo pospravljeno od jutra do večera. Določas ne bo, saj bo igrala slavna svetinska godba. Gorožnja bo »krislo«, ker ga bodo streljali bistrookli biriči. Pač pa bodo na razpolago jedila iz kuhinje Celjske kočje in pijača. Pridite in povabite s seboj tudi svoje prijatelje in znance!

—c Poskovanje Mestne knjižnice. Javna mestna knjižnica v Celju je odprta odsej ob torkih, četrkih, petkih in sobotah od 18. do 20., ob nedeljah pa od 10. do 12. dopoldne.

—a V korist brezposelnih v Celju in okolici bosta priredili moška in ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Celju v soboto 8. t. m. ob 20. družabni večer v gornjih prostorih Narodnega doma.

Nesreče in poskušeni samomor

Ljubljana, 6. oktobra. Včeraj je uprava ljubljanske policie zopet sprejela več posredstvenih in enega kandidata smrti. Ivanka Jakopčičova, 5letna posestnikova hčerka iz Cerknice pri Logatcu, je včeraj pri obratnji češpet padla z drevesa in si zlomila desno nogo. — Stanuku Struškiju, 16letnemu mlarskemu vajencu iz Ljubljane, je včeraj med delom padla težka lesena stopnica na desno nogo in mu jo zlomila. — V Pollaku, vi tovarni je kavelj stroja zagrabil 41letnega delavca Franca Škerlepa iz Depale vasi pri Domžalah za dlan desne roke in mu jo raztrgal. — Pred dnevi se je na smarni gori pomerski 14letni dijak Karl Kus iz Ljubljane, ki je padel in si naložil desno roko. — Janez Adamčič, 63letni delavec z Loga pri Brezovici, je včeraj padel pod voz in zadobil resnejše poškodbe. — Tomaž Bauman, 32letni delavec, stamujoč na Cesti dveh cesarjev, je v Korumovi ulici izpodrsnil in tako nesrečno padel, da si je celo poškodovala levo nogo.

Huda nesreča se je pripetila v Ržišču pri Litiji, kjer je krava nabodla 59letno delavko Rozo Malobratčevno. Rogovi so nesrečnici pretrgali trebušno steno. Stanje Malobratčeve je zelo resno.

V bolnico so v teku nekaj dni po čudnem naključju prepeljali dva brata. Prvi je bil Silvester Ferčnik, brezposelni brivec, ki ga je pred dnevi nekdo na Sv. Petru cestni napadel in sunil z nožem v desno roko, drugi je pa njegov brat Alojzij. Ta je smolč poplaval s tretjim bratom v neki gostilni, kjer sta oba dvorila nekemu dekletu. Zaradi dekleta sta se tudi sprila in Lojze je v obupu ter vinjenosti potegnil iz žepa nož ter se sunil v levo stran prsi. Brat je odšel na reševalno postajo, nakar je reševalni avtomobil odhitel na Komenškega ceste, kjer je ležal v mlaki krvi Ferčnik. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so ugotovili, da je sicer samomorilni kandidat izgubil precej krvi, vendar zaenkrat ni nevarnosti za njegovo življenje.

Aforizmi

Upravičeno nekateri obsojajo materializem, toda le tedaj, če in njihov idealizem ne služi materializmu. Nedvomno takšni idealisti ne morejo razumeti »materialističnih« težnih tistih, ki stradajo ter streme predvsem za kruhom, ker so lačni; »idealistom« so pač krušna vprašanja postranskega pomena, ker ne poznajo trde borbe za golo življenje. Te svoje, resnično materialistične slepote pa seveda ne obsojajo.

Tudi misliti je prepovedano, ker pač marsikdo ne sme izraziti svojih misli, toda dovoliti svobodo mišljenja, se pravi, odpraviti suženjstvo, česar se nekateri najbolj boje, kajti prepričani so, da bi brez suženjstva ne mogel obstojati svet.

Junaštev tistih, ki so vse življenje trpeli krivico in takorekoč skrivaj umrli, pač nihče ne proslavlja, kajti ni zasluga trpeti krivice, nego postaneš slaven, če si tako »genijalen«, da si lahko krivčen ter neodgovoren za zlo, ki ga seješ.

Slikarjeva bodočnost.

»Ali misliš, da se ti obeta kot slikarju sijajna bodočnost?«
»Bodočnost morda res, toda sedanjost bo vedno žalostna.«

Pred ženitvijo

— Slišal sem, da se nameravaš oženiti.

— Da, pravkar se pripravljam kupiti pohištvo. Izbrati moram kuhinjsko opremo, pohištvo za spalnico, jedilnico in salon, knužil bi pa rad tudi klavir.

— Koliko sob pa misliš najeti?

— Eno.

Šarmantna veseliga zapletljiv, intrig, petja, ljubezni in razkošja!

**Georg Aleksander
Lien Deyers
Trude Berliner
Tibor Halmay
Hans Junkermann**

Kontesa pleše

PRIDE! PRIDE! PRIDE!

Dnevne vesti

— Polovična vožnja k odkritju Pugljeve spominske plošče. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vožnjo udeležencem spominske plošče v nedeljo 9. t. m. za vožnjo tja kupljena enosmerna vozna karta velja v zvezi s potrdilom društva »Krkac« udeležbi na spominske plošče za brezplačno vožnjo nazaj. Ta ugodnost velja od 6. do vključno 12. t. m. v vseh razredih pri vseh vlakih, razen ekspresnih. Železniške postaje so o tem odločile že obveščene. Tako je omogočeno tudi iz najoddaljenejših krajev udeležiti se nedeljske slavnosti v dolenski metropoli. Društvo »Krkac« izdaja pričenši s jutrišnjim dnem pri »Putniku« v nebotičniku in v Mikličevem hotelu potrdila o udeležbi proti povračilu stroškov 2 Din za osebo. Potrdila se bodo žigosala v Novem mestu v kavarni »Sphiala« takoj po odkritju spomenika do polnoči. Istotam se bodo tudi izdajala že žigosana potrdila. Občinstvo opozarjamo, da vozne karte v Novem mestu pri izhodu ne odda, temveč shrani za povratek.

— Zadnja pot rektorja zagrebske univerze. V torek so položili rektorja zagrebske univerze dr. Belobrička ob veliki udeležbi najodličnejših predstavnikov, znamenitih svetovnih in javnosti k večjemu potrditju. Ljubljanski univerzo sta zastopala pri pogrebu rektor dr. Slavič in prorektor dr. Šerko.

— Pravilnik o polaganju inženjerskega državnega izpita. Minister javnih del je izdal pravilnik o polaganju državnega izpita pooblaščenim gradbenim, strojnimi, elektro in brogarskim inženjerjem in arhitektem.

— Izlet hrvatskih obrtnikov v Slovenijo. Obrtniška organizacija v Koprivnici priredi v nedeljo z avtobusom izlet na Falo, kjer si ogledajo udeleženci električno centralo. Spetoma posetijo koprivniški obrtniki tudi Maribor.

— Tujski promet v Crikvenici. V septembru je imela Crikvenica 947 gostov, od teh 491 naših državljanov. Zdaj je v Crikvenici 176 gostov.

Cenjenemu občinstvu

vljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem

prevzel

kavarno „VIADUKT“

na Šmartinski cesti.

Za izvrstno potrebo in najboljša vina jamčim in se vljudno priporočam

11907

Klasek ml.

Vsako soboto godba.

— Cirkus Gleich v Zagrebu. Poročali smo, da so zagrebški gledališča in kinematografi protestirali proti prihodu velikega cirkusa Gleich v Zagreb, ker so videli v tem hudo konkurenco. Kljub temu je na cirkus dobil dovoljenje, da bo smel ostati v Zagrebu 10 dni. V torek zvečer sta prispela v Zagreb dva posebna vlaka z ogromnim materialom, osobljem in živalmi.

— Nova grobova. V soboto 1. okt. je umrl v visoki starosti 82 let po vsej Gorici znani posestnik g. Anton Savnik iz Bilja. Bil je dolga leta naročnik »Slov. Narod«, dokler je še list prihajal preko mene. Kot zaveden Slovenec je bil še v srečnih časih na Gorškem na vsaki večji narodni prireditvi, kamor je mnogokrat pripeljal tudi na lastne stroške prijatelje in znanke in jih s tem drlil k narodni zavednosti. Stori je tudi veliko dobrega, ker je vsakomur, ki se je v silah zatekel k njemu, prav rad pomagal. Kako je bil čislani in priljubljen, se je videlo v ponedeljek 3. t. m., ko so ga domačini in ljudstvo iz sosednjih vasi v velikem številu spremljali na zadnji poti na domače pokopališče v Biljah. — Včeraj je umrl v Ljubljani po daljši, težki bolezni zasebni uradnik g. Franjo Cornivec. Bil je mož plemenitega značaja in imel je mnogo iskrenih prijateljev, ki ga bodo težko pogrešali. Pogreb bo jutri ob 16. iz Gradišča št. 14. Blag jima spomin, težko prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo hladno in nestanovitno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države deževno. Najvišja temperatura je znašala v Škoplju 25, v Splitu 24, v Sarajevu 16, v Mariboru, Zagrebu in Beogradu 14, v Ljubljani 11 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.1, temperatura je znašala 8 stopinj.

— Velik gozdni požar. V gozdu Lisini blizu Mrkonjič grada je izbruhnil pred 6 dnevi požar, ki ga še sedaj niso povsem pogasili. Požar se je naglo širil in objel velik borov gozd. Škoda je zelo velika.

— Pastorka vrgel v vodo. V vasi Draganec pri Koprivnici je vrgel delavce Florijan Juraškovič v Dravo svojega 11-letnega pastorka Stjepana Mačka. Hotel se ga iznebiti, pa ga je pahnul v vodo. K sreči je znal deček plavati in se je rešil. Juraškovič bo seveda primerno kaznovan.

— Zapuščeno dekle izginilo. 20-letna Marija Beretič iz Vrbovske na otoku Hvaru je te dni brez sledu izginila. Takoj so domnevali, da jo je umoril njen zaročenec Marko Stipič, ker je bila z njim noseča že v 7. mesecu, pa se je fant začel ozirati za drugo. Aretirali so ga in sedaj sedi v preiskoval-

nem zaporu. Iz morja so pognili šop dekličinih las in zdaj bo treba dognati, ali je deklica samo skočila v morje, ali pa jo je vrgel vanj Stipič.

— Sin ubil očeta. Na poti med Baškim Petrovčin selom in Starim Bečejem so našli ubitega kmeta Milana Sladiča. Preiskava je dognala, da ga je ubil njegov sin Lazar spoznan s sosedom, ki je bil njegovemu očetu dolžan večji znesek.

Ljudje, ki trpe na otežkojeni telesni potrebi in ki jih zaradi tega muči krvno prenapolnjenost trebuha, pritisk krvi v možgane, glavobol, močno utripanje srca, dalje, ki trpe na boleznih dančne sluznice, fisurah, hemoroidnem zamotku, fistulah, jemljejo za izboljšanje črevesa jutraj in zvečer po četrtinko »Franz Josefov« gredice. Vodilni zdravnik kirurških zavodov izjavljajo, da se poslužujejo »Franz Josefove« vode po operacijah z najboljšim uspehom. »Franz Josefov« gredica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

HARRY PIEL

pride kot

ČLOVEK Z NEBA

VELESENZACIJA!

Iz Ljubliane

—lj Srebrna poroka. Jutri bosta praznovala srebrno poroko tavnatelj naše ugledne tvrdke A. Krisper g. Filip Turk in njegova gospa soproga Lina roj. Brilej, oba iz uglednih narodnih rodbin. Jubilantoma želimo še mnogo srečnih in zadovoljnih let v skupnem življenju.

—lj Tlakovanje Celovške ceste je izvršeno do mestne mitnice na meji Zgornje Šiške. Ni pa še s tem povsem končano, kajti odločeno je, da se bo tlakovanje izvršilo tudi še vzdolž tramvajskega izobilja pred Kmetovo gostino. Ta dela pridejo na vrsto takoj po dokončanju tlakovanja na občinskem delu Bleiweisove in preostalem delu Resljeve ceste, torej že letošnje jeseni. Uporabil se pa bo tlakovalni material, ki je preostal na desetak tlakovanih ploščah, poseba pa še oni, ki bo preostal na Resljevi cesti. Ta cesta dobi namreč nekaj ožje vozišče, kot je bilo prvotno projektirano, to pa zato, da se z ozirom na želje tamošnjega prebivalstva hrani tudi še druga vrsta lipovega nasada.

—lj Nove moderne izložbe v Stritarjevi ulici. Med Krisperjevo hišo in poslopjem, ki je v njem tvrdka Fabijani & Jurjovec, je del pločnika v trikotu, ki je bil popolnoma neizrabljen in deloma za promet pešcev tudi nepotreben. Zato je tvrdka A. Krisper prosila mestno občino za dovoljenje, da sme v tem trikotu zgraditi oziroma postaviti moderne izložbe, ki se bodo naslanjale na staro poslopje, bodo pa v črti s poslopjem hiše Fabijani in Jurjovec. Magistratni gremij je na svoji seji 19. avgusta odobril ta načrt pod pogojem, da plača trgovec g. Erik Krisper mestni občini 2000 Din letne najemnine za svet, ki je last mesta. Na podlagi tega dovoljenja tvrdka že dela nove izložbe. Stritarjeva ulica bo z velikimi, modernimi in lepo razsvetljenimi izložbami mnogo pridobila in gre tvrdki Krisper za njeno podjetnost vse priznanje.

—lj Vabilo k nedeljski slavnosti v Novem mestu. V nedeljo 9. t. m. ob 10. dopoldne bo društvo »Krkac« slovesno odkrilo portret in spominsko ploščo pokojnega pisatelja, tajnika in režiserja Narodnega gledališča Milana Puglja. K odkritju vabi društvo »Krkac« vsa ljubljanska kulturna društva, po možnosti tudi podeželska, zlasti pa še šolsko mladino in občinstvo sploh. Odhod iz Ljubljane je z izletniškim vlakom ob 5.25, prihod v Ljubljano ob 22.15. Opozarjamo, da posebnih vabil ne bomo razpošljali. — Društvo »Krkac«.

—lj Naprava novega monumentalnega stopnišča pred nunske cerkve. Včeraj so delavci Tomanovega kamnoseškega podjetja odstranili staro stopnišče pred nunske cerkve na Kongresnem trgu. Napravljeno bo novo monumentalno stopnišče z balustrado, ki se bo prilagala bogatemu baročnemu slogu nunske cerkve. Balustrada bo onemogočila direkten vhod v cerkev, vhod bo v bodoče mogel samo z leve in desne strani.

—lj Vpokojencem v pomirjenju lahko z vso gotovostjo sporočamo, da bodo ta mesec vsaj do 20. izplačane vse pokojnine. Mišni gospodarji in razni dobavitelji vpokojencev naj torej brez nervoznosti počakajo na plačila, ker smo tolažitivo vest izvedeli s popolnoma zanesljivo strani.

—lj Razstava ljubljanskih tipov je vsak dan že v zgodnjih urah pod platno pri stranišču na Krekovem trgu. Najmanj pol tuceta zabavnih možikov se vsak dan zbere že pred 8. uro v duhtečem zavetju, odkoder preže na kak dinarček lahkega zastuzka, da ga z največjo naglico neso prijatelju, ki prodaja njih življenjski eliksir v podobni žgane pijače. Kadar so dohodki dobri, postanejo možikarji prav živahni in objestni, da niso ravno v izpodbojni mladini, ki tod mimo hodi v šole na Poljanah, njih krepki razgovori pa tudi niso prav razveseljujoči za ušesa deklet in gospodinj, ki čakajo na tramvaj ter prihajajo in odhajajo s trga. Tudi za povečanje lepote mesta Ljubljane in za pospeševanje tujeskega prometa se nam ne zdi koristna ta včasih skrajno živahna pora-

nenzna razstava delamrznih originalov, ki traja vsak dan od ranega jutra do pozne večera, zato pa prosimo mestno občino, da bi to po spiritu dišečo hrupno skupino zamernih pijančkov in lahkoživčkov prekvartirala na manj eksponiran kraj ali pa dodela zasužen obstanek na Japljevi cesti v mestnem zavetišču.

—lj Klub esperantistov v Ljubljani sporoča vsem esperantistom, da si je nabavil skioptični aparat. Vsak drugi četrtek se bodo vršila v klubovem lokalu v Narodni kavarni skioptična predavanja. Prvo predavanje bo imela nočjo ob 20.30 gđ. Milči Jerebova o mednarodnem esp. kongresu v Parizu. Esperantisti udeležite se ga, vabljeni pa tudi ostala javnost. — Slovensko esperantska slovnica (Dr. Maruzzi - Dobrave) se je pocenila od 15 na Din 12. Naroča se pri klubu, dobi se pa tudi v vseh knjigarnah.

—lj Delavski oder »Svoboda« vprizori v nedeljo, dne 9. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice burko »Dobri vojak Švejk poseže v svetovno vojno« v režiji Ferda Delaka. Vstopnice se dobe v Delavski zbornici, I. vhod, I. nadstropje.

PLESNA VAJA

trgovskih nameščencev Z. P. N. J.

danes zvečer

V VELIKI DVORANI HOTELA

UNION 11806

— Esperatski tečaj. Z rednim poukom se bo pričelo danes 6. t. m. ob 19.30 v šentjakobski šoli. Vpiše se lahko še vsakdo. Kdor ne more posejati tega tečaja, naj ga posluša v radiu vsak ponedeljek od 18.30 do 19.

—lj Otvoritveni plesni večer — Jenkovi plesnih tečajev in posebnih ur bo v soboto 8. t. m. v lastnih stalnih prostorih »Kazine« — Zvezda Informacije in vpisovanje dnevno istotam. 521-n

Iz Trebnjega

— Seja T. O. Drevi ob 19.30 bo v društveni telovadnici seja prednajskega zborstva tukajšnjega sokolskega društva. Seja za vse člane strogo obvezna. — Zdravilo.

— Preselitev. Tukajšnji brivec g. Štefan Juvanc se je preselil iz dosedanjih prostorov v hišo g. Angele Grosek v Trebnjem poleg trgovine Grosek. Nova brivnica je opremljena s popolnoma novim modernim inventarjem.

— Konjiček s preluknjano glavjo. Po tem naslovom smo priobčili iz našega kraja daljši članek, v katerem smo opisali nenavadno nesrečo konja, ki se je pri padcu nabodel na ročaj težkega kladiva. Od več strani prejemamo o tej nenavadni nesreči vprašanja; med drugimi se je zanimalo za ta primer tudi društvo za varstvo živali v Ljubljani. V odgovor vsem navajamo kot dopolnilo k našemu že priobčenemu članku še sledeče: Nesreča se je dogodila v Dol. Nemški vasi pri Trebnjem pri posestniku Mlakarju. Tega dne so naložili voz gramoza in vpregli vanj nesrečnega konja. Konju je po nesrečnem naključju spodrsnilo in padel je. Pri tem se je na nasadil na levo stran vratu na ročaj 6 kg težkega kladiva, ki mu je izstopilo na desnem temenu na glavi. Ročaj je bil precej debel in na koncu pot. Zasadil se je z vso silo padca konja, sicer nesreča ne bi bila tako težka. Ročaj kladiva je bil dolg približno 60 cm. Do polovice je bil ročaj zasajen v glavo, druga polovica je pa molela iz glave. Kladivo samo je viselo izpod vratu. Po pripovedovanju prizadetega posestnika in navzočih je bil pogled tako strašen, da se je nekdo celo onesvestil. Konj se je takoj po padcu z vso silo dvignil in kri mu je obilavala glavo. Domači sin je v prvi naglici skušal rešiti konja strašnih bolečin, a je v zmedenosti vlekel namesto za kladivo navzgor — za ročaj, ki je širil iz glave navzgor. Ročaj se seveda radi napadne smeri ni gnil, posebno ker kladivo nikakor ni moglo skozi vso glavo in na drugi strani vene. Šele po brezupnem prizadevanju oprostiti konja sta dva konja izvelika težko kladivo iz konjeve glave, nkar se je žival zgrudila. Konja so spravili z veliko težavo v hlev, kjer je bil nekaj dni povsem brez občutkov. Rano so mu izpirali ter ga primerno obvezali. Vse to v domači oskrbi in domači negi. Od tega časa je preteklo skoraj pet tednov, konj se je po čudovitem naključju obdržal in je ozdravel in danes že vozi črni temu, da ima preluknjano glavo. Vendar mu iz rane še teče tu in tam gnoj, je pa po mnenju lastnika že izven nevarnosti. Toľko o dogodku samem.

Iz Novega mesta

— Tatvina v cerkvi. Novomeški kapitelj ima v svoji cerkvi 166 let stare in umetniško okrašene baročne korarske klopi. Čuvali so jih doslej štirje lični levi, noč pa je nenadno vzela tri še dobro ohranjene in pustila le četrtega, ki ga je zob časa že občutno načel. Naša župna cerkev je s tem izgubila lepo starinske spomenike, ki imajo vrednost zanjo in za mesto, tat pa si z njimi ne bo dosti opomogel. Kaj ko bi jih noč prinesla spet nazaj!

— Do 10. oktobra je čas za prijavo za sprejem v vojno podkovsko šolo v Zagrebu. Tozadevni razglas je v občinski pisarni in naj se zanj pobrigajo mladeniči, ki bi imeli vseščje za ta poklic.

— Točenje vina. Te božje kapljice je pri nas še kar preveč in poceni je, da je sramota za vinogradnika in v radost konsumenta. Prodajalo se je doslej prosto po pet litrov lastnega pridelka. Po zadnji ministertialni naredbi je posej to najstrožje prepovedano in je dovoljena prodaja lastnega pridelka na ta način le na trgu po 50 in več litrov vina oziroma po 25 litrov

žganja. Stroga je tudi kontrola glede trgovanja z vinom oziroma krošnjarijenja z alkoholnimi pijačami. Rezanje zdrave kapljice s šmarico je strogo kaznivo in pri nas res nepotrebno, ker še pristnega vina ne moremo ne spiti in ne prodati. Ne radi kvakitate — ta bo spet prima! — pač pa radi kvantitete.

— Umrl je pretečni mesec v Novem mestu deset oseb, trije moški in sedem žensk. Razen dveh (1 m. in 1 ž.) so umrli vsi v bolnicah.

Senca za zaveso.

»Je vaš gospod doma?«

»Ne.«

»Saj vendar vidim v oknu za zaveso njegovo senco.«

»Da, to je baš samo njegova senca.«

Pred splošno trgatvijo

Ljutomer. Poziv vinarske podružnice vinogradnikom

Iz sedanjega stanja vinogradov se lahko sklepa, da bo letošnji vinski pridelek obilen, ako pa hočemo, da se bo našel zanj tudi kupec in se dosega primerna cena, mora biti tudi izvrsten.

Toda letos zato niso podani vsi pogoji. Zaradi predolgo trajajoče suše je z malo izjemo v vsakih gorinah pred zorenjem mnogo trt ovenelo. Grozdje na takih trtah je ostalo kislo.

Ako si nočemo pokvariti vsega pridelka, moramo tako grozdje do zadnjega izločiti, ker le mala množina med dobrim, bo dala vinu zopern okus po nezrelem grozdju.

Izločitev tega grozdja pa se ne bo dala lahko izvesti z običajnim pobiranjem, ker se na brače, med katerimi so navadno tudi otroci, ni zanesli. Gospodar ali v izvestnih primerih viniar, naj gre dan pred trgatvijo s klibo apnenega beleža in z omejitih v vinograd, ter naj preišče skrbno vrsto za vrsto in vse ovenele trte poškrablja, da tako zaznamovane brači puste neobrane. Po trgatvi šele se naj obere to trše in grozdje med jabolki spreša za domačo pijačo.

Edino le s takim postopanjem nam je dana možnost, da pridelamo fino vino, katerega pa ne dajmo pod 4 Din liter, ker pri tej ceni so vračunjeni itak samo le pridelovalni stroški. Dobro vino obdrži tudi svojo stalno vrednost, tudi če se takoj ne proda in je vedno iskano. Vsakemu je dobro znano, da se plačuje vino edino le po kakovosti.

Zato bi bilo napačno za vsa vina, ki se v Ljutomerem vinskem okolišu pridelajo, postaviti enotno ceno. Priprani smo, da bodo pojedinci prodali letošnje vino po 5, 6, ali celo po 7 Din liter, skrb in trud, da so dosledno izločili vse slabo grozdje, ga prešli brez petličja po sortah ločili, ga pretočili čez 24 ur in mu odvzeli s tem vso nesnago, ga pustili vreti na žlahtnih vrelnih glivicah, ga potem še negovali, kot to zahteva umno kletarstvo, se jim obilo plača.

Tisti ki pa vsega tega ne bo storil, bo tarna, da vina ne more prodati, in da se mu zanj obeta poldrugi dinar ali pa dva.

Premnoghi vinski producenti so slabih vinskih cen sami krivi. Pogovor pa pravi: Komur ni svetovati — temu ni pomagati.

Torej vinogradniki, držite in ravnajte se natančno po gornjih navodilih, ne nasedajte brezvestnim vinskim trgovcem in ne dajte vina vsaj pod navedeno ceno. Vinogradniki zavedajmo se, da edino le v slogi j' moč!

Gornja Radgona

Vinarska podružnica je dne 2. t. m. sklenila, da bodo nje člani čakali s splošno trgatvijo do 15. t. m. Napruša oblasti, da trgatve pred tem časom prepovedo. Cena moštu bo ca 3 Din l.

Ptuj

V Haložah so po galski portugalko in modri burgundec. Cena moštu 2 do 2.50 Din l. Z belimi vrstami se e čaka.

Bizeljsko

Splošno vzeto, pričakujemo srednje-dobri količinski izid trgatve. Lepo vreme jeseni je na zorenje grozdja kar najugodnejše vplivalo ter se nadejamo izborne kakovosti letošnje vinske kapljice. Nižje lege so treple zaradi zimske pozebe in kvare na pridelku presegajo deloma tudi 50% normalnega prinosa. Tudi suša in vročina je v izvestnih južnih legah, s propustno-poščeno zemljo, kvarno delovala, da bo pridelček manjši. Bolezni na trsu ali grozdju ni bilo v znatnejši meri; tudi vremenskih nezdov, neurja nismo imeli, grozdje je ostalo zdravo. Rok za splošno trgatve je bil določen na 3. oktobra.

Vinske zaloge so z neznatnimi izjemami — tudi starejši letnikov — vse razprodate. Kleti producentov pričakujejo popolnoma prazne na novi vinski pridelek. K oživiljenju vinske kupčije in vinskoga prometa sploh je nedvomno pripomogel novi trošarinjski zakon. Vinogradniki smo se sicer vinskih zalog zmožili, seveda po ceni, ki nikakor ne krije produkcijskih stroškov. Vendar se pa opaža zadovoljstvo med vinogradniki, ker nam je bila dana možnost, da vinski pridelek vnovičimo in krijemo z neznatnim izkupičkom vsaj najnujnejše plačilne obveze.

Stari način trošarinjenja se ne sme pod nobenim pogojem zopet uvesti. Cvetelo je takrat tibotapstvo, ki se je nekaterim izbornom obneslo, seveda splošno in še posebej vinogradniku pa se je s tem delala velika krivica in škoda. Sicer se slišijo že zopet glasovi o povratku k staremu načinu izvajanja trošar. zakona, ker je bil gotovim ljudem mnogo bolj všeč.

Vinska kupčija je bila čez poletje prav živahna. Največ se je izvozilo vina v Zagreb. Posebno povpraševanje je bilo po rdečem vinu, in se je doseglo zanj tudi

0.50 do 1 Din ugodnejšo ceno, nego za belo vino. Zaloge rdečih vin so bile že do sredi avgusta izčrpane. Za bela meš. namizna vina je bila cena: do julija 1.75—2.25, nato se je dvignila na 2.50—3 Din, rdeča 2.50 do 3.50, boljše kvalit. sorta 3.50—4 Din. Največ vina je bilo prodano po 2.50 Din l. Stari letniki 1.50—2 in 2.50 Din l. Nova portugalka stane 2.50—4 Din l. (16—18% sladkorja).

Značilno, kar se mora pibiti kot važen pojav je, da se kupci (gostilničarji kakor vinski trgovci) po pretežni večini drže dovratno, da bi cena ne presežala 2.50 Din za liter novega mošta; kvaliteta vina igra bolj stransko vlogo, njih stremljenje gre le za nižjo ceno. V mnogih primerih ni prišlo do kupčije zaradi bornih 25 par, ker vinogradnik ni popustil pri svojem neprimerno boljšem vinu, za katero se istotako ponuja največ 2.50 Din ne glede na kvaliteto.

Dne 3. t. m. je zadelo občine Dobova, del Kapel, Globoko, Artiče, Zdole toča in je naredila ogromno škodo po tamkajšnjih vinogradih. Na Bizeljskem smo imeli ob 1. dopoldne le večji naliiv brez škode. Nato je sledilo deževje ves dan. Grozdje se sedaj še dobro drži.

Krško

V krškem srezu prične splošna trgatve ta teden, ako bo količjak ugodno vreme; le s trgatvijo črnine se bo še nekoliko zavleklo. Vinogradi lepo kažejo in se je grozdje po prvem jesenskem dežju vidno popravilo, kajti v višjih legah je suša tudi trtju škodovala.

Portugalka je že vsa potrgana in po večini tudi že prodana, in sicer po 3.50, 4 do 4.50 in celo po 5 Din, največ pa po 4 Din. V podeželskih gostilnah se toči po 8—10 Din, po mestnih pa po 8—12 Din liter. Kakovost je različna, v splošnem pa slabša od lanske. Enako bo tudi z moštom, odnosno z vinom ostalih sort, osobito če bo trajalo sedanje deževno vreme.

Tendenca kaže na splošno zvišanje cen moštu v primeri z lanskim letom, tako, da izpod 3 Din bo le malo kupčije. Najbolj bodo cene varirale med 3—4 Din. Te cene bi tudi tukajšnjim vinskim trgovcem konvenirale, ker bi potem lahko bolje prodali svoje prejšnje zaloge.

Novo mesto

V okolici Novega mesta vinogradniki prodajajo portugalko od 3—3.50 Din. Gostilničarji jo pa prodajajo od 5—8 Din. Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru.

Danes ob 4., 8. in 9^h

Predprodaja vstopnic dnevno od 11.—12. ure dopoldne

Z Jesenic

— V esperantski začetniški tečaj se bodo vršili vpisovanje dne 16. oktobra t. l. na buk. meščanski šoli v sobi št. 3 od 9. ure dalje dopoldne. Pogoji: marljivost, volja, vztrajnost, s kavojio 15 Din, ki se po završetku tečaja vrne, in mesečna učnina 5 Din. Brezposelni so učnine prosti, kavcija pa se jim ne vrne. Obilne udeležbe pričakujemo od inteligenčne kakor delavske strani. Prvo učno uro se bo določilo pri vpisovanju. — Klub esperantistov Jesenic.

Čista resnica.

»Torej si res vesel, Mihec, če pridem k vam?«

»Pa še kako! Kadar pridete vi k nam na kosilo, skuha mamica vedno mnogo boljše.«

P. Decanec: 19

Prokletstvo ljubezni

Roman

Zadostovalo je obvestiti notarja, da je treba pripraviti vse potrebno, in čez nekaj dni so se že naselili v starem penhoetskem gradu.

Ramon je bil spočetka nekam zmuden. Podoba njegove žene mu je ugašala v spominu, izpodirala jo je postava njegove matere.

Ponosna in stroga postava samozvestne grofice je še vedno vladala v vsem Penhoetu, bila je povsod pričujoča, zahtevala vso pozornost samo zase, uničujoč skoraj vsak spomin na koga drugega.

Ona, samo ona se je prikazovala v prostornem salonu, kjer je še vedno stal njen veliki naslanjač z grbom pri ogromni peči, kakor bi morala zdaj zdaj sedeti vanj, da bi imela glavno besedo v družbi svojih otrok in gostov.

Ona je bila tista, ki so jo videli čisto v visoki jedilnici, šestletne oblike so slišali na širokih kamnitih stopnicah in po hodnikih je še vedno odmeval njen ukazujoči glas.

Celo iz gozdov, s polji in z livad je odmevalo njeno častljivo ime. Mar ni ona ustvarila tega krasnega posestva? Mar ni nastalo in se lepo razvilo z njeno pridnostjo in podjetnostjo?

In tudi vsa vas dolgi gradom z vsako novo hišico, s popravljeno cerkvijo in novim zvonom je pričala o dobrotah pokojne grajske gospe.

In slednjič je odmevalo njeno ime tudi z vaškega pokopališča okrog cerkve, kjer se je dvigal sredi nizkih železnih in lesenih križev krasen graniten nagrobni spomenik, kjer je počivala kraj svojih prednikov grofica de Montclair.

Nekega jutra, ko so v gradu še vsi spali, je odšel Ramon na pokopališče in pokleknil na materin grob. Vroče je molil.

Njegova molitev je bila eno samo dolgo ihtenje, izbruh pretežkih muk, da bi jih moglo njenovo srce prenesti, to je bila izpoved mrtvi materi, jok otroka, ki mu je usoda iztrgala tolažnico, ki pa ga je mogla slišati v globini groba, ki mu je mogla vdahniti rešilne misli ali pa poklicati ga k sebi, da bi ga uspavala, kakor ga je v zgodnji mladosti v svojem naročju, a zdaj bi ga v blagodejnem miru večnega sna.

In zdelo se mu je, da so izginile marmornate stene grobnice, izginile napis na črnih ploščah, izginil tudi oltar, okrašen s svetimi podobami; in Ramonu je bilo, ko da je zopet pri svoji materi.

Videl jo je, kako se smehljala vnuku, zlatolasemu Milčku, ki ga je poljubljala in božala, on ji je pa vračal poljube, šepetajoč: »Zlata moja babica!«

Videl jo je, kako kaže otroku podobice iz svojega zlato obrobjenega motivenika.

Videl jo je smehljajočo se Heleni, ki jo je obdajala z vso svojo nego. Helena je govorila z njo o Ramonu in obe, stara in mlada grofica, združeni v skupni misli ljubezni in skrbni za odsotnega, sta poljubljali Milčka, ki ju je tako živo spominjal na Ramona.

— Ah, mamica! — je šepetal Ramon. — Zlata moja mama, oprosti mi mojo sramoto. Ne morem prenesti ženske iz svojega srca... rad jo imam!

Naenkrat je pa oživel pred njegovi očmi oni strašni prizor, ko sta z materjo obsodila grešnico, ki se je zamažala težke obdolžitve, ki je podlo obdolžila svetnico, hoteč zažgati blato grdega obrekojanja na Carmen.

— O, mati, kolika sramota, kajti tudi

ti si videla njeno podlost!... A jaz jo ljubim.

Za hip je utihnil, ustrašil se je lastnih besed, ves obupan je krčevito sklenil roke, potem je pa nadaljeval:

— Ah, mati, daj mi moč, da zatrej v svojem srcu to sramotno strast!... Pomiri mojo vest! Povej mi, kaj mi je storiti, da jo bom mogel zaničevati, da se mi ne bo smilila; reci mi, da sem storil prav, da sem izročil tega pankerta zločincem, ki so ga gotovo vzgojili za svoj poklic, reci, da sem storil prav, ko sem zapodil od hiše to vlačugo, ki živi zdaj kdove kje in se mi s svojim ljubčkom roga!

Po teh besedah se je razlegel za njim krik.

Ramon se je presenečeno ozrl. Pred njim je stala Carmen, skrita v senci nagrobnega spomenika.

Bila je strašno bleda. Samo lahno drgetanje njenih ustnic in rok je pričalo, da je še živa.

Zrla je na brata od groze izbuljenih oči. Ramon v silnem presenečenju in razburjenju vsega tega ni opazil. Srce se mu je skrčilo v silni bolešči, objel je sestro in zašepetal:

— O Carmen, kako sem nesrečen!

In ne da bi se dal motiti sestričnim zamolklim krikom in obupnim kretnjam, ne da bi jo pogledal, temveč govoreč bolj mrtvi materi, nego mladi ženi, je ponavljal v eni sapi krute besede o zločinu in osveti, o zavrženem otroku, o zapodeni ženi.

— To da si storil... to da si storil!... je ponavljala Carmen v nepopisni grozi.

— Da, — je odgovoril. — Obsodil sem jo, zapodil in kaznoval.

Nadaljeval je, pripovedujoč o svoji grešni strasti, ki ga je razjedala in gonila v iskanje grešne žene, pa tudi o svojem neopipljivem in nepremagljivem hrepenenju, da bi zopet videl prokletega pankerta.

Govoril je med krčevitim ihtenjem z drhtečim, tu pa tam zlobno sikajočim glasom, a njegove besede so strahotno odmevale od grobnice.

Carmen ga je poslušala v nepopisni grozi in mislila je, da bo zdaj zdaj zblaznela. Mrzel pot ji je oblival čelo, krčevito ihtenje ji je dvigalo grudi.

Strta, oklofutana, ona, ki je bila sama vsega kriva, je iz besed zaničevanja in mržnje, ki je brat z njo sramotil, nedolžno, iz teh strašnih besed je nena doma zvedela, da ona, ki jo je prištevila med mrtve, še živi, živi osramočena, opljuvana, izgnana z doma, mati brez otroka, žena brez moža, kaznovana za greh, ki ga je storila druga... In hotela je izpregovoriti, protestirati, ustaviti potok žaljivih besed...

Toda nobenega glasu ni spravila iz sebe.

Slednjič je napela vse sile in zajecala:

— Nesrečnež! Molči! Molči!... Saj me ubiješ!

In v silnem živčnem napadu se je zgrudila na materin grob.

Ramon je skočil k nji, prestrašen in zmuden, hoteč jo prestreči, toda bilo je že prepozno. Ležala je na tlaku in pri padcu je bila zadela s čelom ob oltarno stopnico. Bila je onesveščena.

Kri ji je tekla po obrazu. Ramon je hitel v vas po pomoč.

Kmalu so Carmen odnesli v grad in položili na posteljo. Brž so poklicali zdravnika, ki je izjavil, da ni nič hudega, da ji je postalo samo slabo; odredil je, naj leži nekaj časa mirno.

Robert je sedel pri njeni postelji. Ko se je zavedla, je prosila, naj ju puste z možem sama.

Ramon je odšel v svojo sobo. Zaman je skušal zbrati svoje misli, zaman je razmišljal, kaj pomeni čudno sestrično vedenje.

Tedaj je pa nekdo potrkal na njegova vrata. Vstopila sta Carmen in njen mož.

Bila sta zelo bleda; toda izraz njunih obrazov je pričal o trdnem sklepu izpolniti dolžnost.

Nad dva milijona prisleparila

V Parizu sta dva podjetna sleparja zbirala bodoče lovce na divje zveri

Tudi sleparjem prede trda in če ni dovolj iznajdljivi, preživljajo še težje čase, kakor poštenji ljudje. Seveda je pa takih malo, kajti sleparji so že tako ustvarjeni, da si znajo vedno pomagati, poleg tega je pa človeška družba še sama tako organizirana, da sleparjem ni treba stradati. Pariz ima zadnje dni novo senzacionalno afero, ki sta ji junaka dva že opetovano kaznovana sleparja Sizalon in Rosse.

Po Parizu so zadnje čase plakati oznanjali uspešno delovanje potovalne in lovške pisarne, ki organizira ekspedicije pogumnih lovcev v Afriko, kjer je lov na divje zveri pač najboljša preizkušnja tudi za evropskega lovca. V reklamah je bilo rečeno, da preskrbi pisarna vse, vodnike, orožje in vse potrebščine za lov na divje zveri. In ker so bile take ekspedicije doslej pridržane samo milijonarjem, je vzbujala posredovalnica tem večje zanimanje. Zadostovalo je nekaj obrovov in izlet v Afriko je bil človeku zagotovljen. Toda pred odhodom v Afriko je bilo treba temeljito preizkusiti fizične moči bodočih lovcev, ker vsak človek ni za tak posel.

Denar se je nabiral zelo zadovoljivo, interesi so prihajali tudi osebno k preizkušnjam. Rosse je vodil pisarno trgovsko in strokovno, priglasenje je vodil po posebno napeto sestavljenem afriškem muzeju in lepo je znal opisovati romantično bogastvo afriških krajev. Njegov pajdaš Sizalon je pa priglasenje preizkušal, če so fizično dovolj močni in odporni. Nosil je fantastično uniformo afriškega lovca, priglasenci so se morali pred njim slati, da jih je temeljito preiskal, če imajo dovolj krepke mišice in zdravo srce. Na posebnem miniaturnem strelišču jih je preizkušal

tudi v streljanju, češ, kdor zna spretno streljati z otroškimi puškami, bo znal streljati tudi s pravimi. In zanimivo je, da so ljudje, ki so lahko plačali, navadno tudi bolj streljali.

Ceremonija je bila dokaj napeta. Po preizkušnji v streljanju in fizični moči je Sizalon navadno kategorično izjavil: »Vi boste dobri za lov na antilope. — Za vas bi bili najprimernejši krokodili — ekspedicija k Nilu.« In če mu je prišel pod rok petičen puščenec, ki ni gledal na denar, je Sizalon svečano izjavil: »No, končno smo dobili tudi junaka, ki jo bo lahko mahnili tudi nad leve.«

Sleparsko podjetje je delovalo skoro leto dni in zbralo nad milijon frankov samo na obrok, ki so jih plačevali bodoči lovci na divje zveri. Druga sleparija je bila v kavcih, ki sta jih sleparja izvajala bodočim šoferjem, strelcem, mehanikom, pilotom in radiotelegrafistom. Priglasilo se jih je zelo mnogo in same kavcije so vrgle več sto tisočakov. Poleg tega sta pa sleparja izvajala najvežem denar še na ta način, da sta jemala najrazličnejše stvari na dolg in da ves čas nista plačevala najemnine za lokale. Pisarna in afriški muzej sta bila v novi, zelo lepi hiši. Tako so sleparije narasle na dobra dva milijona frankov.

Končno je prišla zadeva na dan in dvignila v javnosti mnogo prahu, čeprav mnogi oslenarjeni molče, ker jih je sram, da so bili tako naivni. Sleparijo je razkrinkal nekdo, ki ga je Sizalon taksiral za bodočega lovca na tigre. Mož je pa ujel zaenkrat samo Sizalona in ga odvedel na policijo. Rosse je pravočasno odnesel pete z neko pariško plesalko, ki je z njo pobegnil v Švico.

viti za pomladno setev. Letos torej država ne bo imela zaloga žita, da bi podprla kolektivna in sovjetska gospodarstva, kakor jih je druga leta.

Prekop preko Evrope

Znani francoski veleindustrijec Coty, ki je preplaval ves svet s svojimi parfumi, hoče tudi sicer postati popularen in je začel razmišljati, kako pomagati Evropi iz obupnega gospodarskega položaja, kamor jo je pahnila njena brezglava politika. Seveda tudi g. Coty ne bo našel izhoda iz tega kaosa, kakor ga ne morejo najti nešteti drugi modrijani, ki nečesto priznati, da je bistvo krize v napačni delitvi dela in jela. Vendar je pa vredno omeniti Cotyjevo idejo vsaj kot dokaz, kako si taki možje zamišljajo poživitev evropskega gospodarskega življenja.

Coty izdaja v Parizu ljudstvu namenjen list, ki seveda ni navezan na naročnike, saj ga lahko magnet sam vzdržuje. In v svojem listu je začel mož, ki naj bi premagala gospodarsko propagirano nekažno evropsko petletno krizo. Coty pravi, naj bi začeli graditi preko vse Evrope prekop, ki bi vodil od Atlantskega oceana do Črnega morja ter vezal Nantes ob izlivu Loire s Constanco ob izlivu Dunava ter vodil preko Basla in Regensburga. Prekop bi moral biti tako širok in globok, da bi lahko vozili po njem tudi veliki parniki. Na francoskem ozemlju je že zdaj uporabna mreža prekopov med Baslom in Noyers sur Chersom, dolga okrog 280 kilometrov, tako da bi bilo treba zgraditi samo še 500 km dolgo zvezo med Noyersom in Nantesom. Enako bi se dali porabiti tudi prekopi na nemškem ozemlju. Prekop preko Evrope bi pomagal tudi 15 do 20-odstotno pocenitev transporta.

Ribe v vroči vodi

Ameriški raziskovalec J. E. Hogg je ugotovil, da ribe lahko žive tudi v vodi, ki ima 53 stopinj C. Gre za Kalifornijo, za takozvano »dolino smrti« z mnogimi vročimi vreli, ki se stekajo v velik ribnik. Ribice iz rodu »Lucania« spadajo v družino karpov. Raziskovalec je prinesel nekaj takih ribic domov v svoj akvarij, kjer jim je segrel vodo na 53 stopinj in ribice se v njej prav dobro počutile. Hogg piše o tem v znanstveni reviji, kjer pripoveduje, da je videl tudi v San Franciscu velik akvarij na morski obali, kjer so pa iste ribice poginile, če voda ni bila segreta na 53 stopinj C. Ribice so prinesli iz gorkih izvirov v severnem delu Mehike.

Ti primeri pričajo, da zna narava prilagoditi živalstvo tudi izrednim razmeram. Če bi položili v tako vodo postrv, bi takoj poginili. Človek, ki bi hotel plavati v vročem ribnjaku, bi se oparil, ribice pa žive v njem stalno in se počutijo prav dobro, dočim jih lahko hladnejša voda pokonča. Ta pojav si lahko razlagamo samo tako, da so živele ribice v dotičnih vrelih že davno, ko je imela voda še normalno temperaturo. Ščasnoma je postajala voda toplejša in ribice so se ji sproti prilagodevale. Prvotne ribice, ki so živele v mrzli vodi, bi takoj poginile, če bi jih položili v vodo, ki žive v njej njihovi potomci.

Nebo v oktobru

Solnce se po jesenskem ekvinoxu naglo spušča pod nebesni ekvator in s tem se tudi dan hitro krči. Ob koncu meseca bo dan trajal 9 ur 54 minut. Sredi oktobra bo solnce v znamenju Tehtnice, 23. oktobra pa preide v znamenje Škorpijona.

Luna se v začetku meseca spušča pod nebesni ekvator in doseže najnižji lego pod njim 5. oktobra, potem se pa vrača, prekorači ekvator 12. oktobra, doseže najvišjo lego nad njim 20. oktobra, potem se pa vrača in znova prekorači ekvator 27. oktobra. Lumine faze bodo: Prvi krajec 6. oktobra ob 21.05, Sčip 14. oktobra ob 14.18, zadnji krajec 22. oktobra ob 18.14, mlaj 29. oktobra ob 15.56, 17. oktobra zgodaj jutraj nastane zanimiv nebesni pojav. Luna bo po Sčipu in vzide pred 18. uro. Plojade izginejo za razsvetljenim luninim robom in se zopet prikažejo izza temnega roba.

Planeti: Merkur je prebližu solnca, da bi se videl.

Venera je v sozvezdju Leva in je najsvetlejši objekt jutranjega neba. V oktobru vzhaja okrog 2. jutraj in se oddaljuje od zemlje. Vidimo jo v obliki lune med Sčipom in zadnjim krajcem. 20. oktobra se bo Venera pomikala južno mimo Jupitra, kar se bo lepo videlo tudi s prostim očesom.

Mars preide zdaj iz sozvezdja Rakva v sozvezdju Leva. Vzhaja okrog polnoči in je za opazovanje v neugodni legi. 24. oktobra se bo pomikala mimo Marsa Luna.

Saturn je v sozvezdju Kozoroga, vzhaja okrog 22. in se oddaljuje od zemlje. 7. oktobra zvečer se bo pomikala mimo Saturna Luna.

Uran je v sozvezdju Rib in je za opazovanje v ugodni legi, ker bo 14. oktobra v opoziciji s solncem.

Neptun je v sozvezdju Leva in je za opazovanje vedno v neugodni legi.

Meteorji. V drugi polovici oktobra od 19. do 23. stopi v akcijo roj Orionid z radiantom v Orionu.

Lega zvezdnega šimamenta v začetku oktobra ob 22., sredi oktobra ob 21., in proti koncu oktobra ob 20. Na severovzhodu vzhaja Kočijaž, na zahodu Bik, nad njim sta Perzeus in Andromeda. Na jugovzhodu Bližu obzorja je Kit, nad njim Ovan in Andromeda, na jugu bližu obzorja Vodnar, nad njim Pegaz. Na jugozahodu se tišči obzorja Orel, nad njim sta Labod in Lira. Na zahodu se tišči obzorja Herkules, na severozahodu stoji Bootes, na severu tik nad obzorjem pa Veliki Voz.

Mošt

Črni (Jesenice pri Splitu) lastni pridelek beli vugava iz otoka Visa, letošnja najfinjša kvaliteta po Din 10.—, čez ulico Din 9.—.

Črna Kuč (Omiška) letošnji pridelek (gram prix) toči po Din 10.—
OPERNA KLET

Morske ribe v veliki izbiri!

Oglasna agencija Ljubljana

V globoki žalosti naznanjamo pretržno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, sin in zet, gospod

Franjo Černivec

priv. uradnik

danes, dne 5. t. m., po daljšem mukopolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno preminil.

Pogreb nepoznatnega bo v petek, dne 7. oktobra 1932 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Gradšče št. 14, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 5. oktobra 1932.

ZALUJOČI OSTALI.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v smotnih. Za odgovor znak! — Na opravljanje brez znakov se odgovarjamo. Najmanjši oglas 50 par.

PRODAM

RABLJENO SPALNICO in več petičnih kletk prodam po nizki ceni. Devinska ulica št. 7, Kolesarja. 3707

OREHE

lepe in zdrave po 4 Din franco Velenje razpošilja A. Čok. Velenje št. 11. 3713

STANOVANJA

LEPO PRAZNO SOBO takoj oddam. Rožna dolina, cesta X., št. 25. 3696

KUPIM

PEO. Intz ali Zepfir kupi Leopold Jesih v Medvodah. 3706

STAR CINK

kupuje v vsaki količini in plača po najvišji dnevni ceni »Olex«, Zagreb, Zvonimirova ulica 2. 3711

GLASPA

HARMONIJI ALI PIANINO dobro ohranjen, kupi Pirnat Janoz, Kozančevica. 3710

NAJBOLJŠE TAMBURE

vsa ostala glasbila, žice, tamburaške šole in note dobite najceneje v trgovini Tomay Stjepanin, Zagreb, Frankopanska ulica 16. 3712

RAZNO

BEZPOPOPRAVLJALNICA popravlja čevlje hitro in poceni. — Ljubljana, Selenburgova ul. št. 4, dvorišče. 91/T

Najcenejši nakup!

KONFEKCIJA — MODA. ANTON PRŠKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 72/T

Fotomaterijem izdelava

3 URAH v. Foto Josip Pogonik, Ljubljana, Mostni trg 5/L. 91/T

SADNA DREVESA!

Zaradi izpraznitve drevnice je naprodaj več tisoč lepih visokolebnih in prirediteljnih jablan in hrusk po znižanih cenah. Pri večjem naročilu poseben popust. Zahtevajte cenik. Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. 3699

IVAN MAGDO

krojač. Ljubljana, Gledališka ul. št. 7, se priporoča za jesensko sezono. 3694

IZGUBIL SE JE MOŠKI DEZNIK

pod Trnovo; najditelj je naprošen, da ga odda v upravi »Slov. Narod« proti odškodnini. 3714

POUK

STROJEPIŠNI POUK (dnevni in večerni tečaji). — Šolnina nizka. Christofor učni zavod, Domobranška c. št. 15 (nova vila). Vpisovanje vsak dan. 3708

NEPREMICE

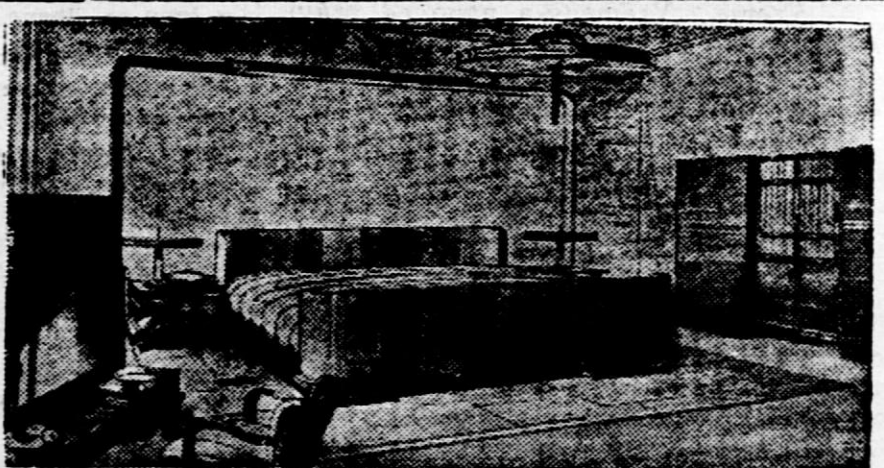
ENODRUŽINSKA HIŠA s vrtom, poceni naprodaj. — Brod št. 20, št. Vid. 3683

„EXPRESS“

brzo popravilnica čevljev in galoš — LJUBLJANA, Sv. Petra c. 6

sprejema vsa popravila čevljev, ter se ista izvršujejo pod strokovnim vodstvom, hitro, dobro in poceni.

Se priporoča M. TREBAR.

Veliko zalogo vsakovrstnega MODERNEGA POHIŠTVA

lastnega izdelka nudi po znatno znižanih cenah tvrdka I. REPŠE, tvornica in zaloga pohištva LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

TELEFON 32—23. TELEFON 32—23.